

Ales de paper

Benvinguts a una nova secció de l'*Item*, un espai obert a les vostra intuïció. «Ales de paper» vol ser una secció dedicada a l'elogi de la imaginació bibliotecàrio-documentalista. Un espai on parlar d'ordres imaginaris en lloc de fer-ho d'ordres reals, on compartir classificacions sorprenents i plànols d'illes misterioses amb vells tresors amagats.

Volem omplir, de mica en mica, un cofre de petits tresors amb els mons de ficció que han creat molts escriptors a partir de les imatges i els símbols de la cultura llibresca o bibliotecària. Un cofre on també tindran el seu lloc les paraules inspirades de bibliotecaris que ens precediren, des de Cal·límac fins a Jorge Luis Borges. En aquest espai tindran cabuda tant narracions com poemes, tant contes infantils com adreces virtuals, tant històries actuals com fragments del passat.

Hem volgut començar a omplir el cofre recuperant un dels textos fundacionals de la nostra professió bibliotecària: l'oració de les bibliotecàries escrita per Eugeni d'Ors, l'any 1918:

Oració de les bibliotecàries de Catalunya en encendre la llàntia del vespre¹

Maria, Dona i Regina nostra, Mare mia i confident, puix que la gràcia del Nostre Senyor ton Fill, permet que arribi un altre cop, en una jornada nova, l'hora recollida de la bona tasca, jo t'oferec les dues petites resplendors gemel·les [sic], de la vida mia i d'aquesta llàntia que t'encenc, i vull ara unir-me en esperit a totes les meves companyes, les Bibliotecàries de Catalunya, als Mestres que ens han format i que compten amb el nostre esforç per la obra santa de la difusió de les llums, als Conductors i Magistrats de la Pàtria, als Avis i Grans Morts d'ella, per tal d'invocar ton patronatge i el de les Advocacions i Santedats, cares als pobles de Catalunya que es desvetllen, el del gloriós Cavaller sant Jordi, el de santa Eulàlia, advocada de la nostra capital Barcelona, el de santa Úrsula, advocada de Valls que concediu encara a tots els reunits en aquesta Casa d'estudi, la flor i els fruits de l'aplicada lectura, l'exacta notícia dels bells tresors que són en la natura i en l'esperit, que trobem en tot la sabor de les coses eternes i la dolçor regalada de la teva Maternitat.

Amén.

1. El manuscrit original escrit per Eugeni d'Ors es conserva a la Biblioteca de Catalunya (Manuscrit 3.601); al seu costat hi trobareu també l'estampa de l'oració impresa a Barcelona l'any 1918 per Enric Bisbe.

L'oració fou escrita per a acompanyar l'acte d'encendre la llàntia al vespre, un senyal que indicava el camí cap a la saviesa. Il·lustrar aquest camí fou la missió de les bibliotecàries de les primeres biblioteques populars de la Mancomunitat (Valls fou la primera de totes, però l'estampa es deuria repartir per primera vegada a Sallent).² L'oració era també coneguda i seguida per les alumnes que cursaven estudis a l'Escola de Bibliotecàries.³

Les imatges del passat il·lustren moltes vegades, si no sempre, el nostre present, de la mateixa manera que el nostre present reconstrueix a la seva mida les imatges i les paraules del passat. Ara sou vosaltres qui heu d'escollir i convidar-nos a llegir o a oblidar.

Són molts els cridats, però poc els escollits. L'espai del cofre és petit; en canvi ens ofega el nombre creixent de llibres editats i cada dia ens perdem navegant pels entra-i-surts de l'edifici digital. És aleshores quan, impotents davant el ritme accelerat de la informació, podríem enyorar la sort d'aquell entrançable personatge creat per Wilkie Collins: el majordom Gabriel Betteredge, un dels protagonistes de *La pedra lunar*.

«No sóc supersticiós; en la meua joventut vaig llegir un bon feix de llibres; per tant, a la meua manera, em puc considerar un erudit. Mal que ja passi de la setantena, encara gaudeixo d'una bona memòria i unes cames que li fan ombra. Us prego que no ho considereu com els desvariejaments d'un ignorant si expresso l'opinió que un llibre com *Robinson Crusoe* no ha existit ni tornarà a existir mai més. Fa anys que poso aquest llibre a proa, normalment en combinació amb una pipa de tabac, i s'ha revelat com l'amic que em calia en tots els menesters d'aquesta vida mortal. Quan el meu esperit flaqueja, *Robinson Crusoe*. Quan necessito consell, *Robinson Crusoe*. En temps passats, quan la meua esposa em mortificava, i en temps presents, quan m'he carregat un xic massa, *Robinson Crusoe*. En els meus anys de servei ja he acabat amb sis sòlids *Robinson Crusoe* a còpia de fer-los trescar de valent. El dia que celebràvem el darrer natalici de la meua senyora me'n va regalar un setè. Em vaig tornar a carregar una mica massa per a celebrar-ho i *Robinson Crusoe* em va fer revenir. Costava quatre xílings i sis penics, amb tapes blaves, i una il·lustració pel mateix preu.»⁴

Hi ha amics que no et fallen mai. El bo d'en Betteredge ho sabia molt bé. Serveixi la seva reflexió per a atemperar i menystenir el neguit que provoca el ritme accelerat i desbocat de la producció d'informació actual.

Vet aquí alguna de les maneres d'anar omplint el cofre; però n'hi ha moltes altres. Trieu la forma que més us agradi, bé sigui amb la ressenya crítica

2. Informació facilitada per Montserrat Prat Serra, de la Biblioteca de Catalunya.

3. Estivill Assumpció, *L'Escola de bibliotecàries: 1915-1939*. (Barcelona: Diputació, 1992). (Quaderns de treball)

4. Collins Wilkie, *La pedra lunar*. (Barcelona: Columna, 1993). P. 29.

d'una lectura, bé sigui amb els comentaris inspirats per un fragment, bé sigui la descripció d'un espai virtual, bé sigui la presentació d'un acte rellevant, bé sigui... bé sigui...

A partir d'avui d'altres amics poden ocupar un lloc en el cofre dels tresors. Donem la benvinguda al món de la imaginació; comentem i critiquem les creacions protagonitzades pel món del llibre o de les biblioteques; recordem aquells bibliotecaris i bibliotecàries que imaginaren altres ordres amb les seves intuïcions; i sobretot, homenatgem tots aquells que han sabut fet art i poesia del nostre ordre rigorós i del nostre imaginari professional.